

Linguistica sine finibus

Estudis dedicats a Montserrat Batllori Dillet

Elisabeth Gibert-Sotelo, Isabel Pujol Payet,
Assumpció Rost Bagudanch, Teresa de Jesús Tro Morató
(eds.)

LINGUISTICA SINE FINIBUS

ESTUDIS DEDICATS A MONTSERRAT BATLLORI DILLET

Dades CIP recomanades per la Biblioteca de la UdG

CIP 806.0 LIN

Linguística sine finibus : estudis dedicats a Montserrat Batllori Dillet / Elisabeth Gibert-Sotelo, Isabel Pujol Payet, Assumpció Rost Bagudanch, Teresa de Jesús Tro Morató (eds.). – Girona : Universitat de Girona : Documenta Universitaria, 2023. – 578 pàgines : il·lustracions, taules, fotografies ; cm
ISBN 978-84-9984-671-2 (Document Universitaria).
ISBN 978-84-8458-668-5 (Universitat de Girona. Servei de Publicacions)

I. Gibert Sotelo, Elisabeth, editor literari II. Pujol Payet, Isabel, editor literari III. Rost Bagudanch, Assumpció, editor literari IV. Tro Morató, Teresa de Jesús, editor literari 1. Batllori Dillet, Montse 2. Llibres homenatge 3. Lingüística històrica

CIP 806.0 LIN

Aquesta publicació és part del projecte I+D+i PID2021-123617NB-C42, finançat per MICIU/AEI/10.13039/501100011033 i per FEDER, UE.

En el seu finançament també hi han col·laborat la Facultat de Lletres i el Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona.

Universitat de Girona
Facultat de Lletres

Universitat de Girona
**Departament de Filologia
i Comunicació**

© dels textos: els seus autors i autores
© de l'edició: Universitat de Girona
© de l'edició: Documenta Universitaria

ISBN Servei de Publicacions de la UdG: 978-84-8458-682-1

ISBN Documenta Universitaria: 978-84-9984-616-3

DOI: 10.33115/c/9788499846163_18

Girona, 2023

No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades per altres persones que no siguin les propietàries dels drets. És la llicència més restrictiva ja que només permet que altres persones es descarreguin l'obra i la comparteixin amb altres sempre i quan en reconeixin l'autoria, però sense fer-ne modificacions ni ús comercial.

ÍNDIX

Prefaci	8
Sílvia Llach Carles	
Presentació	11
Elisabeth Gibert-Sotelo, Isabel Pujol Payet, Assumpció Rost Bagudanch, Teresa de Jesús Tro Morató	
Montserrat Batllori Dillet. Un referent en lingüística històrica.....	24
Maria Lluïsa Hernanz Carbó, Isabel Pujol Payet	

PRIMERA PART. Variació geolectal i variants romàniques

True and apparent satellite-framed Romance. Romansh and northern Italian varieties	55
Víctor Acedo-Matellán	
Possessius invariables en gènere en català septentrional	78
Carla Ferrerós Pagès, Francesc Roca Urgell	
Restrictive relative clauses in Acadian French	112
Virginia Hill	
Gradación graduada.....	144
María Mare	
Pronominal innovation and agreement patterns in European Portuguese dialects.....	168
Ana Maria Martins	
Cuestiones de variación diatópica y morfosintaxis histórica en la <i>Sintaxis hispanoamericana</i> de Kany.....	191
Carlos Sánchez Lancis	
Clitic climbing in modal constructions in Algerese Catalan.....	210
Ioanna Sitaridou, Tristan Lee	

SEGONA PART. Variació diacrònica

<i>E portava-li hom ·I· pali d'aur</i> . Pèrdua i supervivència d'un pronom impersonal.....	236
Anna Bartra-Kaufmann	

Derivación y diacronía. Variación morfohistórica en situaciones de competencia afijal.....	260
Cristina Buenafuentes de la Mata	
La fossilització de l'enclisi en preguntes exclamatives gramaticalitzades com a marcadors modals.....	284
Mar Massanell i Messalles	
De copulatives i clivellades.....	309
Manuel Pérez Saldanya, Gemma Rigau Oliver	
On the role of text-type related constructions in the emergence of Medieval Spanish impersonal active <i>se</i>	330
Anne C. Wolfsgruber	

TERCERA PART. Història de la llengua

La crítica a la edición de 1884 del <i>Diccionario</i> de la Real Academia Española desde una óptica chilena	354
Maria Bargalló Escrivà	
La iberoromània oblidada. Aportacions científiques de l'Oficina Romànica a la internacionalització de l'aragonès i el gallec.....	371
Narcís Iglésias	

QUARTA PART. Estructura argumental: teoria i aplicacions

L'adquisició de <i>semblar</i> en català. Un experiment	395
Anna Gavarró Algueró, Sergi Jo Galí	
Configuració sintàctica i estructura argumental dels verbs psicològics impersonals del llatí.....	416
Jaume Mateu, Carles Royo	

CINQUENA PART. Anàlisi de corpus

El viatge d'Estefania de Requesens al castellà. Escripura femenina i variació lingüística al segle XVI	442
Glòria Claveria Nadal	
Contraste morfosintáctico y léxico-semántico a partir de un corpus bilingüe español-catalán de fraseologismos	460
Joseph García Rodríguez, Marta Prat Sabater	

Metàforas y creencias populares en los atlas lingüísticos. Los nombres del <i>padrastró del dedo</i>	486
Carolina Julià Luna	
De quan <i>NO</i> sembla més una afirmació que no pas una negació.....	513
Coloma Lleal Galceran	
La variació i la lingüística de corpus	529
Joan Torruella	
<i>Tabula gratulatoria</i>	548

L'ADQUISICIÓ DE *SEMBLAR* EN CATALÀ

UN EXPERIMENT

ANNA GAVARRÓ ALGUERÓ

Universitat Autònoma de Barcelona
anna.gavarro@uab.cat

SERGI JO GALÍ

Universitat Autònoma de Barcelona
sergijo2000@gmail.com

Keywords

acquisition, raising, *semblar* 'seem', Catalan

Paraules clau

adquisició, elevació, *semblar*, català

Abstract

It is well known that the acquisition of passives is delayed when compared to the acquisition of active sentences. In languages like English, passives share some properties with raising that explain delay in the comprehension of raising as well. Here we present a first study on the acquisition of sentences with *semblar* in Catalan. We carried out a truth-value judgement task with children in the age range of 3 to 7. After a period of at-chance behaviour, from age 5 the results show that they understand *Sembla que els gossos siguin liles* as well as *Els gossos semblen ser liles*. The behaviour of Catalan-speaking children with *semblar* coincides with that of Spanish-speaking children with *parecer* (as shown by Mateu 2019); it contrasts, on the other hand, with the results for English (Hirsch and Wexler 2006, among others).

Resum

És ben sabut que l'adquisició de les passives és tardana en comparació amb l'adquisició de les frases actives. En llengües com ara l'anglès, la sintaxi de l'elevació comparteix característiques amb la de les passives i també presenta un retard en la comprensió. Aquí emprenem el primer estudi de *semblar* en català, mitjançant un experiment de condicions de veritat dut a terme amb nens de 3 a 7 anys. El grup dels nens més petits va tenir un comportament aleatori, però a partir dels 5 anys els nens van entendre tant les frases del tipus *Sembla que els gossos siguin liles* com *Els gossos semblen ser liles*. El comportament dels nens catalanoparlants, doncs, coincideix amb el dels nens castellanoparlants amb *parecer* (un resultat de Mateu 2019) i contrasta, d'altra banda, amb el comportament dels nens anglòfons (de Hirsch i Wexler 2006 i altres).

1. L'ADQUISICIÓ DE L'ELEVACIÓ I ESTRUCTURES RELACIONADES

1.1. Antecedents

L'adquisició de les passives ha estat un dels temes que ha atret més interès en la bibliografia sobre l'adquisició de primeres llengües. L'observació principal d'aquests treballs és que els nens comprenen les passives més tard que les actives corresponents. Des de molt aviat, a més, s'ha atribuït aquest retard en la comprensió de les passives (1) a la seva sintaxi subjacent, compartida amb altres construccions, en concret les frases d'elevació (2).

- (1) a. Tom was pushed/loved ~~Tom~~ by Mary.
Tom fou empès/estimat per Mary
'El Tom era empès/estimat per la Mary.'
- b. My grandparents seem my grandparents to be happy.
meus avis semblen INF ser feliç
'Els meus avis semblen feliços.'

Així, Borer i Wexler (1987) van formular el retard amb les passives com a resultat de la incapacitat del nen (fins als 5 anys) de construir cadenes A; en la mesura que les cadenes A també estan involucrades en la derivació de frases amb elevació, també predeien que hi hauria retard en la comprensió d'aquest altre tipus de frase. La formulació de Borer i Wexler (1987) va esdevenir inviable amb la hipòtesi dels subjectes interns al SV (Koopman i Sportiche 1991), perquè aleshores la predicció del retard en la construcció de cadenes A hauria predit un retard en la comprensió de frases inergatives canòniques; això va portar a la reformulació de Babyonyshev et al. (2001). Al seu torn, aquesta reformulació va resultar incompatible amb els resultats de diversos experiments sobre l'elevació en anglès, en què s'observava que els nens no entenien les frases amb elevació, però sí que

entenien les frases amb *seem* sense elevació. Per exemple, a l'experiment de Hirsch (2011) s'estudiava la interpretació de les frases de (2).

- (2) a. The dog really is purple.
 el gos realment és lila
- b. The horse really hates to be big.
 el cavall realment odia INF ser gros
- c. It really seems that the dog is white.
 EXPL realment sembla que el gos és blanc
- d. The elephant really seems to be in the shade.
 l'elefant realment sembla INF ser a l'ombra

Els seus resultats apareixen a la taula 1.

Taula 1. Percentatge de comprensió adulta, Hirsch (2011)

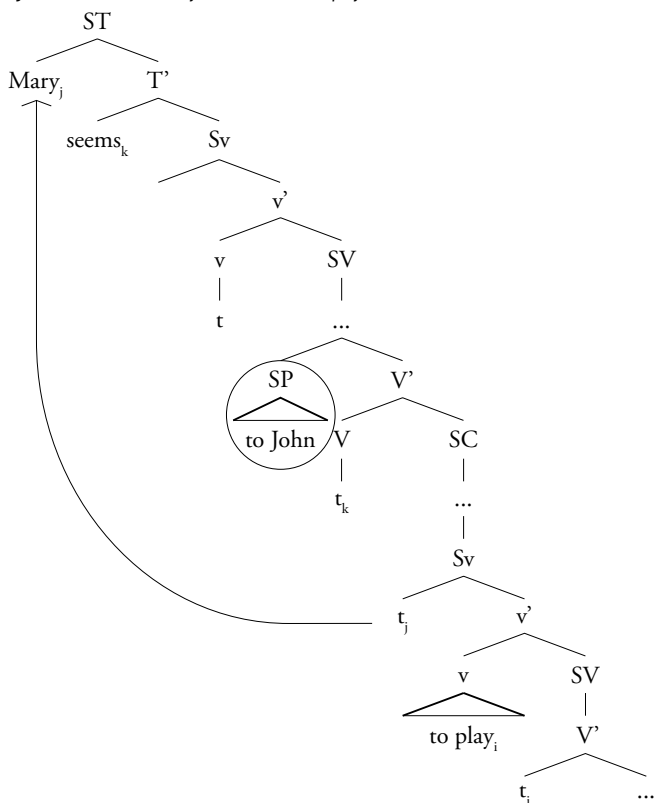
	Control copulatiu	Control predicatiu	<i>Seem</i> sense elevació	<i>Seem</i> amb elevació
3 anys	98,8 %	100 %	75 %	2,5 %
4 anys	100 %	100 %	70 %	36,3 %
5 anys	100 %	100 %	83,8 %	33,8 %
6 anys	100 %	98,8 %	85 %	67,5 %
7 anys	100 %	97,5 %	80 %	71,3 %
Mitjana	99,8 %	99,3 %	78,8 %	42,3 %

Aquests resultats indiquen que els nens no tenen problemes amb el verb *seem* 'semblar', ja que l'entenien quan no es produeix elevació (contra la idea de Becker 2005, 2006, que argumenta que els nens malinterpreten els verbs d'elevació com ara *seem* perquè tenen problemes amb la seva estructura argumental). Wexler (2004) torna a formular el retard amb els passives i l'elevació per donar compte d'aquests i altres resultats en el marc de la teoria de les fases. La seva hipòtesi es coneix amb el nom de *Universal Phase Requirement* (UPR) i estableix que els nens consideren que les categories funcionals defectives constitueixen una fase, per exemple els *Svs* amb un participi passiu, amb la qual cosa els arguments interns a *Sv* no poden moure's fora d'*Sv* en virtut de la Condició d'Impenetrabilitat de les Fases (Chomsky 2000). Com que les frases passives i les frases amb elevació inclouen una categoria defectiva en la gramàtica adulta i, per

hipòtesi, en la gramàtica dels nens aquesta categoria no és defectiva, els nens no poden derivar ni frases passives verbals ni frases amb elevació.

Hi ha hipòtesis alternatives a la de Wexler (2004); aquí ens limitarem a presentar la d'Orfitelli (2012), que fa les mateixes prediccions que la hipòtesi de Wexler respecte les passives verbals, però no respecte l'elevació. Orfitelli formula la Hipòtesi de la Intervenció de l'Argument (*Argument Intervention Hypothesis*), segons la qual els nens tenen dificultats amb l'adquisició d'estructures en què hi ha moviment A i, en una posició intermèdia, hi ha un argument que intervé ((*to*) *John* a la figura 1).

Figura 1. Derivació de *Mary seems to John to play*

Aquest moviment comportaria una violació de la Minimitat Relativitzada de Rizzi (1990) (no és clar perquè una violació d'aquest tipus no afectaria

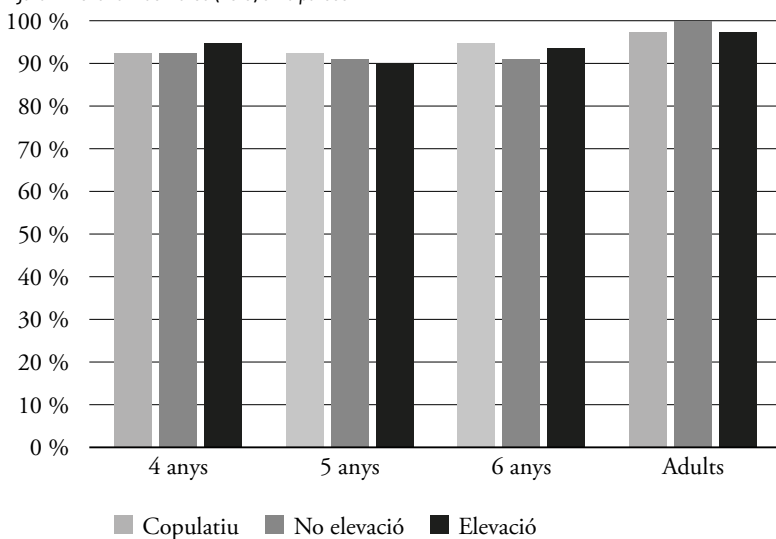
la derivació adulta). Per tant, per a Orfitelli la predicció és que els nens només tenen problemes amb l'elevació quan hi ha un experimentador que és causa d'intervenció. Orfitelli assumeix, a més, que *seem* sempre presenta un experimentador:

- (3) The elephant seems (to me) to be in the shade.
 l'elefant sembla (a mi) INF ser a l'ombra

Tot assumint la mateixa derivació, per a Wexler (2004) la font del retard en la comprensió de l'elevació rauria en l'absència de defectivitat en la gramàtica infantil i, per tant, el moviment de *Mary* a la posició de subjecte de *seems* no seria possible.

Seguint l'argument d'Orfitelli, Mateu (2019) argumenta que la presència d'un experimentador amb un verb del tipus de *semblar* no és universal; en concret, defensa que en castellà *parecer* no involucra cap experimentador (ni a *Parece que el caballo es pequeño* ni a *El caballo parece pequeño*) i que, en conseqüència, els nens castellanoparlants haurien de comprendre bé les frases amb elevació amb *parecer*.¹ Els seus resultats, obtinguts amb 36 nens castellanoparlants i recollits a la figura 2, corroboren aquesta predicció.

1 Mateu (2019) considera que *parecer* amb un experimentador és un verb lèxic diferent del verb *parecer* de *Parece que el caballo es pequeño*, que ella denomina funcional. Tornem a l'anàlisi de *parecer* i *semblar* a la Discussió.

Figura 2. Resultats de Mateu (2019) amb *parecer*

1.2. Objectius

L'objectiu d'aquest article és doncs d'avaluar les propostes de Wexler, per una banda, i d'Orfitelli (i Mateu) per l'altra amb dades del català. Aquest és, pel que sabem, el primer experiment que es du a terme sobre la comprensió de *semblar* en català. Si *semblar* és com *seem* pel que fa a la seva sintaxi, la predicció de la hipòtesi de Wexler és que els nens entendran les frases amb *semblar* sempre que no hi hagi elevació i no les entendran quan hi hagi elevació, fins a l'edat en què les seves gramàtiques madurin (al voltant dels 7 anys; vegeu Hirsch i Wexler 2006 i Orfitelli 2012 per a l'anglès i Gavarró i Parramon 2017 per al català). Si, per contra, la hipòtesi d'Orfitelli és encertada i no hi ha cap experimentador (ni implícit ni ple) a les frases amb *semblar*, els nens entendran tant les frases amb elevació com les frases sense elevació. Si hi ha raons per argumentar que *semblar* és molt diferent de *seem* (com Mateu assenyala per al castellà *parecer*), aleshores haurem de reconsiderar les prediccions que es poden fer sobre l'adquisició de *semblar*.

A la resta de l'article presentem, a la secció 2, el disseny experimental, els participants del nostre experiment i el procediment que vam seguir a l'hora d'administrar-lo. A la secció 3 hi presentem els resultats del nostre experiment i a la secció 4 els discutim en el context dels antecedents que hem presentat en aquesta secció i dels antecedents de la bibliografia lingüística.

2. DISSENY DE L'EXPERIMENT

L'objectiu de l'experiment és de veure si els nens catalanoparlants entenen les frases amb *semblar*, un verb candidat a verb d'elevació. Així doncs el nostre experiment combina frases com les de (4a,b), amb *semblar*, i ítems de control amb verbs copulatius (4c) i predicatius (4d), com s'ha fet en experiments anteriors al nostre.

- (4) a. Sembla que els gossos siguin liles.
b. Els gossos semblen ser liles.
c. Els gossos són blancs.
d. El nen va a coll de l'avi.

El nostre experiment és una tasca de condicions de veritat inspirat en els treballs de Hirsch i Orfitelli, en què el participant ha de dir si la frase que sent és certa en el context d'una representació gràfica que l'experimentador li presenta. Per exemple, la frase *Sembla que els conills siguin liles* seria falsa davant la figura 3 i seria certa davant la figura 4.

Figura 3. Materials

Figura 4. Materials

Als materials, el contrast entre realitat i aparença s'obtenia mitjançant l'ús del color (com a les figures 3 i 4) o l'ús de la mida (les imatges representaven animals petits que, per l'ús d'una lupa, es veien grossos).

En total, l'experiment incloïa 12 frases que denominarem 'amb elevació' com (4b), 12 frases sense elevació com (4a) i 8 frases de control: 4 amb verbs copulatius com (4c) i 4 amb verbs predicatius com (4d). En tots els casos, la meitat de les frases eren falses i l'altra meitat eren certes. La llista completa dels 32 ítems es pot trobar a l'apèndix.

2.1. Participants

L'experiment el va fer el segon autor al Vallès Occidental a un grup de nens de 3 a 7 anys i a un grup d'adults, en total 52 persones. Els detalls dels participants apareixen a la taula 2.

Taula 2. Participants

	Nombre	Mitjana d'edat	Rang d'edat
3 anys	6	3;7,1	3;2,18–3;11,22
4 anys	10	4;7,22	4;3,12–4;11,24
5 anys	9	5;6,26	5;0,2–5;11,23
6 anys	14	6;6,11	6;0,21–6;11,20
7 anys	3	7;1,15	7;1,6–7;2,4
Adults	10		

2.2. Procediment

L'experiment es va dur a terme a l'escola dels nens, de forma individual, en una aula a part sense distraccions ni soroll, excepte en el cas de quatre nens a qui es va administrar a casa seva. Igualment, l'experiment es va administrar als participants adults a casa o a la universitat. L'experiment es plantejava com un joc, en què els participants havien de respondre unes preguntes després de veure unes imatges en una pantalla d'ordinador. Les frases que havien de jutjar com a certes o falses eren pregravades per una veu femenina. La tasca va durar al voltant de 10 minuts per nen.

Durant la realització de l'experiment no es va donar informació als participants sobre les seves respostes i només se'ls va agrair la seva ajuda.

Després de l'experiment, es va fer un obsequi, un llibre, a cadascuna de les classes que havien pres part a l'experiment.

Prèviament, s'havia informat els pares del tipus d'activitat que es faria i se'ls havia demanat autorització escrita perquè els seus fills hi participessin. D'acord amb la Declaració de Hèlsinki sobre experimentació humana, la participació en l'experiment era voluntària i els nens podien interrompre la seva participació en qualsevol moment. El tractament dels resultats va implicar-ne l'anonimització i totes les dades han estat tractades confidencialment.

2.3. Codificació dels resultats i anàlisi estadística

Totes les respostes obtingudes es van codificar com a encerts (1) o errors (0). Amb l'objectiu d'analitzar el Nombre d'Encerts segons diferents condicions s'ha realitzat un model pel Nombre d'Encerts (N_Encerts). El model considerat en la modelització del N_Encerts és un Model Mixt Generalitzat (Hosmer i Lemeshow, 2000) on la variable resposta segueix una distribució binomial (N_Encerts) tenint en compte el total d'ítems respostos (N_Total), incorporant la informació sobre mesures repetides de cada participant. L'anàlisi estadística l'ha fet Ester Boixadera del Servei d'Estadística Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona amb el software SAS v9.4, SAS Institute Inc., Cary, NC, USA.

3. RESULTATS

3.1. Resultats generals

El nombre total de respostes esperades era de 1.664 (és a dir, 52x32). Com que no vam descartar cap resposta i tots els participants van respondre totes les preguntes, els resultats es poden comptabilitzar sobre les 1.664 respostes. Els resultats dels nens apareixen, per condició i edat, a la taula següent.

Taula 3. Nombre absolut i percentatge d'encert per edat i condició

	Control copulatiu	Control predicatiu	No elevació	Elevació
3 anys	19 (79,2 %)	15 (62,5 %)	42 (58,3 %)	38 (52,8 %)
4 anys	30 (72,5 %)	83 (82,5 %)	89 (74,1 %)	91 (75,8 %)
5 anys	46 (83,3 %)	35 (97,2 %)	89 (81,4 %)	94 (87 %)
6 anys	11 (82,1 %)	56 (100 %)	151 (89,9 %)	156 (92,9 %)
7 anys	37 (91,7 %)	12 (100 %)	32 (88,9 %)	33 (91,7 %)
Mitjana	81,56 %	88,4 %	78,7 %	80 %

Els resultats dels adults van ser: per als controls copulatius 92,5 % d'encert; per als controls predicatius 97,5 % d'encert, per a les frases amb *semblar* sense elevació 98,3 % i per a les frases amb *semblar* amb elevació 90,8 %.

Sense entrar en l'anàlisi estadística, aquests resultats no sembla que indiquin diferències entre la comprensió de les frases amb *semblar* que hem denominat 'amb elevació' i 'sense elevació'. Ara bé, l'anàlisi dels resultats per ítem demostra que hi ha un ítem que se singularitza perquè els participants l'entenen pitjor que els altres: l'ítem 23. Aquest ítem, *Els gats són blancs*, és un dels ítems de control amb verb copulatiu. La seva peculiaritat és que la imatge que l'acompanya representa dos gats sota el focus de llum lila, amb una petita part del cos fora del raig de llum, amb la qual cosa es veu el color veritable dels gats (d'altra banda, els gats no solen ser liles, potser ho són excepcionalment als llibres de contes). Per tant, l'ítem 23 és un ítem en què la resposta correcta ('cert') requereix de diferenciar entre l'aparença i la realitat als materials utilitzats a l'experiment. Un experiment que miri d'avaluar si els nens diferencien entre *semblar* amb elevació i sense elevació només pot dur-se a terme si podem assumir que els nens distingeixen entre realitat i aparença als materials. Per aquesta raó, als experiments de Hirsch i Wexler (2006) i Hirsch (2011) els ítems de control amb el verb *be* 'ser' van acompanyats en tots els casos d'imatges com les de l'ítem 23. En el nostre experiment, només un ítem presenta el verb *ser* en un context en què la realitat i l'aparença siguin diferents. Aquest és un problema amb els nostres ítems de control que s'hauria de solucionar en la recerca futura. El problema

existent ens va dur a reanalitzar els resultats partint només de les respostes que ens van proporcionar els participants que havien respost bé l'ítem 23.

3.2. Reanàlisi dels resultats

El nombre total de respostes dels participants que havien respost correctament l'ítem 23 és de 544, 320 dels adults i 224 dels nens. Com que el nombre de respostes havia disminuït notablement, vam agrupar els nens en dos grups: els de 3 i 4 anys (#7) i els de 5, 6 i 7 anys (#9), a més del grup de control d'adults (#7). Els nous resultats apareixen a la taula 4.

Taula 4. Nombre absolut i percentatge d'encert per edat i condició amb els participants que van encertat l'ítem 23

	Control copulatiu	Control predicatiu	No elevació	Elevació
3-4anys	23 (82,1 %)	19 (67,9 %)	77 (56 %)	82 (51,2 %)
5-6-7 anys	32 (100 %)	32 (100 %)	82 (77,8 %)	73 (82,4 %)
mitjana	91 %	84 %	66,9 %	66,8 %

Aquests resultats no difereixen gaire dels resultats anteriors, però tenen l'avantatge de ser resultats d'uns participants que distingeixen entre realitat i aparença. Per tant, sabem que si tenen problemes de comprensió amb les frases amb el verb *semblar*, aquest problema no és derivat de la seva incapacitat de distingir aparença i realitat. Ens cenyirem, doncs, a analitzar aquests resultats, que són més fiables.

Modelització – S'ha realitzat un Model Lineal Generalitzat Mixt prenent com a variable resposta el nombre d'Encerts entre el total de frases (distribució binomial) segons Tipus de Frase, Grup d'Edat i la interacció entre les dues, tenint en compte les mesures repetides per participant.

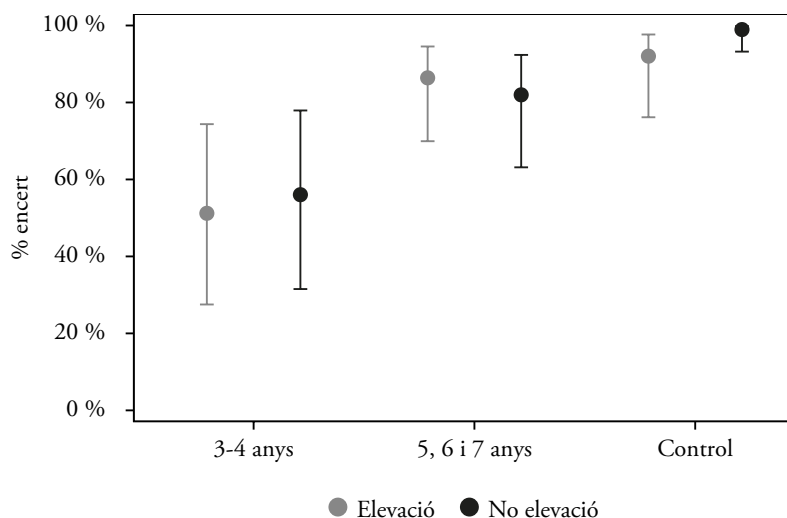
Per la variable nombre d'encerts s'observen diferències estadísticament significatives en considerar l'efecte Grup d'Edat al model de nombre d'Encerts (F Value = 8,86; p_value = 0,0018). No es detecten diferències estadísticament significatives en considerar l'efecte del Tipus d'oració en el model del nombre d'encerts. S'observen diferències estadísticament

significatives en considerar la interacció en el model del nombre d'encerts (F Value = 3,6; p_value = 0,0462).

Presentem els resultats de l'estimació de l'efecte Grup d'Edat per a totes les condicions juntes. Es presenta per cada Grup d'edat l'estimador dels percentatges d'encert juntament amb els corresponents intervals de confiança al 95 %. El percentatge d'Encert estimat en els nens de 3-4 anys és del 53,6 % amb un $IC_{95\%}=[30,6 \%, 75,2 \%]$. En aquest cas l'interval de confiança per aquesta estimació conté el valor 50 %, per tant el comportament dels nens d'aquest grup no és diferent de l'aleatori. El percentatge d'Encert estimat en els nens de 5, 6 i 7 anys és del 84,3 % amb un $IC_{95\%}=[68,3 \%, 93,1 \%]$. El percentatge d'Encert estimat dels adults és del 97 %. S'observen diferències estadísticament significatives ($t = -4,14$; $p_value = 0,0014$) del percentatge d'encert entre els nens de 3-4 anys i els adults. L'Odds Ratio entre els nens de 3-4 anys i els controls adults és 0,04, $IC_{95\%}=[0, 0,27]$, és a dir, l'odds d'Encert en els nens de 3-4 anys és 0.04 vegades l'odds d'Encert en els controls. En els altres contrastos no s'han detectat diferències estadísticament significatives.

A la figura 5 presentem els resultats de l'estimació de l'efecte Interacció Tipus de Frase*Grup d'Edat.

Figura 5. Estimació del percentatge d'encert a les frases amb *semblar*

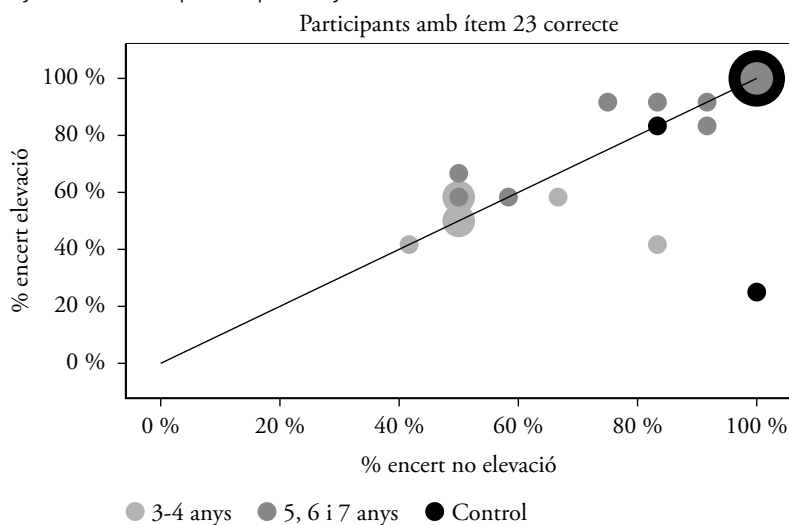

El percentatge d'Encert estimat en els ítems amb elevació en nens de 3-4 anys és del 51,2 % amb un $IC_{95\%} = [27,5 \%, 74,4 \%]$. Tant els ítems amb elevació com sense elevació en el grup de nens de 3-4 anys conté el valor 50 % en l'Interval de confiança; per tant, el seu comportament és aleatori. No es detecten diferències estadísticament significatives en cap grup d'edat entre els ítems amb elevació i els ítems sense elevació.

Si considerem els contrastos dos a dos del nombre d'encerts entre grups d'edat per a cadascun del tipus de frase, en la condició sense elevació es detecten diferències estadísticament significatives del percentatge d'encert entre els nens de 3-4 anys i els adults ($t = -4,12$; Adj $p_value = 0,0060$). No hi ha diferències estadísticament significatives en cap altre cas.

La figura 6 correspon al gràfic de dispersió del percentatge d'encert amb elevació i sense elevació. El gràfic de dispersió ens mostra quin és el comportament dels participants individualment en les dues condicions i, com es pot veure, amb molt poques excepcions els participants tenen nivells d'encert semblants a les frases amb elevació i sense elevació.

Figura 6. Gràfica de dispersió del percentatge d'encert en elevació i sense elevació

En resum, trobem que hi ha efectes de l'edat en el comportament dels nostres participants, perquè només els del grup de 3-4 anys tenen un

comportament aleatori (que podria ser derivat de problemes generals de comprensió del verb *semblar* en alguns nens). Però en cap grup d'edat no hi ha diferències entre els nivells de comprensió de *semblar* amb elevació i sense elevació; és així tant a nivell de grup com individualment. Els nens del grup de 5-6 anys entenen les frases de les dues condicions amb *semblar*. Per a cap grup d'edat no trobem les diferències en funció de la condició que s'han trobat en anglès. (Els resultats de tots els participants no difereixen dels resultats que hem presentat en detall; es poden trobar a Jo Galí 2022.)

No hi ha cap hipòtesi que ens faci esperar que entre els adults hi hagi d'haver diferències en la capacitat d'interpretació de frases amb *semblar* amb i sense elevació; aquest resultat del nostre experiment era, doncs, esperat. En canvi, les hipòtesis d'Orfitelli (2012) i de Wexler (2004) sí que ens fan esperar diferències en els nens que no han assolit la maduresa gramatical, a partir de certes assumpcions sobre la sintaxi de verbs com *seem*. A la secció següent discutirem els nostres resultats tenint presents les hipòtesis sobre l'adquisició que hem detallat al principi.

4. DISCUSSIÓ

Fins aquí hem donat per fet que *semblar* és un verb d'elevació com *seem*. En aquest supòsit, la frase de (6) seria derivada d'una frase en què *semblar* tindria per complement una frase subordinada amb *la Maria* en posició de subjecte. Aquest subjecte esdevindria subjecte de *semblar* per elevació.

(5) Sembla [que la Maria ha trobat el que li agrada].

(6) La Maria sembla [~~la Maria~~ haver trobat el que li agrada].

Si aquesta és la derivació de (6), la hipòtesi del *Universal Phase Requirement* de Wexler (2004) faria la predicció que els nens tindrien problemes amb la interpretació de (6), mentre que no en tindrien amb la de (5). Clarament, aquest no és el resultat del nostre experiment: els nens del grup de 3-4 anys tenen un comportament aleatori amb frases com (6), però també amb (5), en què no hi hauria elevació. Els nostres resultats contrasten amb els de Hirsch i Wexler (2006) i els d'Orfitelli (2012) per a l'anglès.

Ara bé, hi ha diferències entre *seem* i *parecer* que es poden fer extensives a *semblar* i que ja han estat observades a la bibliografia (Torrego 1996, entre d'altres): quan hi ha un clíctic experimentador, el subjecte només pot aparèixer a la posició de subjecte de la frase subordinada, per exemple l'elevació del subjecte *los chicos* de (7) no és possible (8):

(7) Al juez le parece que los chicos han jugado bien.

(8) *Los chicos le parecen al juez haber jugado bien.

El català es comporta en aquest punt com el castellà:

(9) A l'àrbitre li sembla que els nens han jugat bé.

(10) *Els nens li semblen a l'àrbitre haver jugat bé.

En la proposta d'Orfitelli (2012), la font dels problemes de comprensió dels nens és l'experimentador. A les frases de (5) i (6), que són com les del nostre experiment, no hi ha cap experimentador (és a dir, no n'hi ha ni de fonèticament ple ni, per hipòtesi, de nul). Per tant, si assumim que en català *semblar* comporta elevació, la predicció de la hipòtesi d'Orfitelli és que els nens no tindran cap problema en la comprensió de (5)-(6). L'absència de frases del tipus de (8) i (10) fa que ni en castellà ni en català no sigui possible de dur a terme un experiment amb frases equivalents a les dels experiments de l'anglès del tipus de *The elephant seems to me to be in the shade*. La presència d'un experimentador és immaterial per la hipòtesi de Wexler (2004) i Hirsch i Wexler (2006), perquè no altera el caràcter no defectiu de les categories funcionals involucrades a la derivació. Fins aquí, doncs, tot indica que la hipòtesi d'Orfitelli (2012) és superior a la de Wexler (2004) i Hirsch i Wexler (2006). De fet, aquesta és la conclusió de Mateu (2019), que obté resultats semblants als nostres per al castellà infantil.

La diferència entre *seem* i *parecer/semblar* apuntada més amunt no és accidental. El castellà formaria part de les llengües anomenades opaques, que no permeten l'elevació en presència de l'experimentador, mentre que l'anglès exemplificaria les llengües transparents (en la terminologia de Boeckx 1998), que sí que permeten l'elevació quan hi ha un experimentador (vegeu (3)).

Per a Cuervo (2003, 2010), el fet que no sigui possible l'elevació del subjecte quan hi ha un experimentador (8) és conseqüència del fet que l'experimentador és el subjecte, un subjecte datiu (l'experimentador és

l'argument més alt a la jerarquia temàtica i ocupa la posició d'Espec de T; vg. Cuervo 1999, Fernández-Soriano 1999, sobre aquest i altres predicats inacusatius).

En l'anàlisi de Torrego (2002), *parecer* pot ser un verb d'elevació (quan presenta un experimentador), ser un verb modal o un verb de control. En l'anàlisi d'Ausín (2001), *parecer* és sempre un verb modal. Quina és l'anàlisi més adequada per a *parecer* (i *semblar*) és un tema que va molt més enllà dels objectius d'aquest article (vegeu Gallego 2007 per a una revisió de diverses propostes sobre *parecer*). El que és important a efectes d'interpretar els resultats del nostre experiment és que *parecer* sense experimentador ha estat analitzat a la bibliografia com a verb que no és d'elevació, mentre que molts autors coincideixen que amb un experimentador datiu *parecer* sí que constitueix un cas d'elevació en castellà. Els nostres resultats són incompatibles amb una anàlisi com la de Wexler (2004) només si assumim que *semblar* és un verb d'elevació fins i tot quan no presenta un experimentador; altrament, si no és un verb d'elevació, el comportament dels nens amb *semblar* no forma part del problema del retard de comprensió que mira de caracteritzar el UPR, i que inclou el retard amb les passives.

En aquest punt, doncs, la nostra conclusió només es pot formular com un condicional. Els nens catalanoparlants no tenen un comportament diferenciat en comprensió entre *Sembla que els gossos siguin liles* (la condició que hem denominat de no-elevació) i *Els gossos semblen ser liles* (la condició que hem denominat d'elevació, potser precipitadament). Aquesta és la contribució principal d'aquest estudi. Les hipòtesis que s'han fet fins ara sobre l'adquisició parteixen de la idea que *seem* és un verb d'elevació en anglès. *Semblar* té un comportament més complex que no ens permet assumir mecànicament que les condicions experimentals del nostre experiment corresponguin a +/- elevació. L'avaluació dels nostres resultats vis-à-vis les hipòtesis de Wexler (2004) i Orfitelli (2012) només serà possible un cop haguem establert quina és l'anàlisi adequada de *semblar* i quina és la dimensió de la variació lingüística entre *seem* i *semblar*.

AGRAÏMENTS

Agraïm a tots els participants la seva ajuda, sense la qual aquest estudi no hauria estat possible. Igualment agraïm a l'Escola Josep Gras de Sant Llorenç Savall la seva col·laboració; a Ester Boixadera, la seva ajuda amb l'estadística i, a Jaume Mateu, els seus suggeriments en relació amb el verb *semblar*. Tots els errors que pugui haver-hi són nostres.

Els autors no tenen cap suport econòmic a declarar en relació amb aquest treball.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Ausín, Adolfo. 2001. *On A-movement*. Tesi doctoral. Storrs: University of Connecticut.
- Babyonyshev, Maria, Jennifer Ganger, David Pesetsky i Kenneth Wexler. 2001. The maturation of grammatical principles: Evidence from Russian unaccusatives. *Linguistic Inquiry* 32(1): 1-44.
- Becker, Misha. 2005. Learning verbs without arguments: The problem of raising verbs. *Journal of Psycholinguistic Research* 34: 165-191.
- Becker, Misha. 2006. There began to be a learnability puzzle. *Linguistic Inquiry* 37(3): 441-456.
- Boeckx, Cedric. 1998. Raising in Romance. Manuscrit, University of Connecticut.
- Borer, Hagit i Wexler, Kenneth. 1987. The maturation of syntax. Dins T. Roeper i E. Williams (eds.), *Parameter Setting*, 123-172. Dordrecht: D. Reidel.
- Chomsky, Noam. 2000. Minimalist Inquiries: The Framework. Dins R. Martin, D. Michaels i J. Uriagereka (eds.), *Step by Step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*, 89-155. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Cuervo, María Cristina. 1999. Quirky but not eccentric: dative subjects in Spanish. *MITWPL 34 Papers on Morphology and Syntax*, 213-228.

- Cuervo, María Cristina. 2003. A control vs. raising theory of dative experiencers. Dins A. T. Pérez-Leroux i Y. Roberge (eds.), *Romance Linguistics: Theory and Acquisition. Selected Papers from LSRL 32*, 111-130. Amsterdam: John Benjamins.
- Cuervo, María Cristina. 2010. Some dative subjects are born, some are made. Dins C. Borgonovo, M. Español-Echevarría i P. Prévost (eds.), *Proceedings of the 12th Hispanic Linguistic Symposium*, 26-37. Somerville, Massachusetts: Cascadia Proceedings Project.
- Fernández-Soriano, Olga. 1999. Two types of impersonal sentences in Spanish: Locative and dative subjects. *Syntax* 2(2): 101-140.
- Gallego, Ángel. 2007. *Phase Theory and Parametric Variation*. Tesi doctoral. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Gavarró, Anna i Xavier Parramon. 2017. On the adjectival interpretation of passives in acquisition. *Lingua* 185: 11-24. doi: 10.1016/j.lingua.2016.07.003.
- Hirsch, Christopher. 2011. *The acquisition of raising*. Tesi doctoral. Cambridge, Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology.
- Hirsch, Christopher i Kenneth Wexler. 2006. Children's passives and their resulting interpretation. Dins *The Proceedings of the Inaugural Conference on Generative Approaches to Language Acquisition North America, University of Connecticut Occasional Papers in Linguistics* (4), 125-136. Storrs: University of Connecticut.
- Hosmer, David i Stanley Lemeshow. 2000. *Applied Logistic Regression*. Nova Jersey: John Wiley & Sons.
- Jo Galí, Sergi. 2022. L'adquisició de l'elevació en català: Un experiment amb el verb semblar. Treball de Fi de Grau. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Koopman, Hilda i Dominique Sportiche. 1991. The position of subjects. *Lingua* 85: 211-258.
- Mateu, Victoria E. 2019. Intervention effects in the acquisition of raising: Evidence from English and Spanish. *Language Acquisition* 28: 6-38.

- Orfitelli, Robyn M. 2012. *Argument intervention in the acquisition of A-movement*. Tesi doctoral. Los Angeles: University of California Los Angeles.
- Rizzi, Luigi. 1990. *Relativized Minimality*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Torrego, Esther. 1996. Experiencers and raising verbs. Dins R. Freidin (ed.), *Current Issues in Comparative Grammar*, 101–120. Dordrecht: Kluwer.
- Torrego, Esther. 2002. Arguments for a derivational approach to syntactic relations based on clitics. Dins S. Epstein i T. Seely (eds.), *Derivation and Explanation in the Minimalist Program*, 249–268. Malden, Massachusetts: Blackwell.
- Wexler, Kenneth. 2004. Theory of phasal development: Perfection in child grammar. *MIT Working Papers in Linguistics* 48: 159–209.

APÈNDIX. ÍTEMS EXPERIMENTALS

1. La motxilla del nen és verda.
2. La nena corre darrere la mare.
3. Els ocells semblen ser liles.
4. Sembla que les ovelles siguin petites.
5. Sembla que les granotes siguin grosses.
6. Sembla que els conills siguin liles.
7. El nen petit sembla estar enfadat amb l'avi.
8. Les papallones semblen ser grosses.
9. Sembla que els ratolins siguin liles.
10. Els pardals semblen ser petits.
11. Sembla que els cargols siguin petits.

12. El jersei de la mare és verd.
13. Sembla que els gossos siguin liles.
14. Els aneguets semblen ser grossos.
15. Sembla que els coloms siguin blancs.
16. Els conills semblen ser grossos.
17. Sembla que els gats siguin grossos.
18. Els hámsters semblen ser blancs.
19. Sembla que els gossos siguin grossos.
20. Els ocells semblen ser blancs.
21. La mare dibuixa l'àvia.
22. Sembla que els coloms siguin grossos
23. Els gats són blancs.
24. Sembla que els gossos siguin blancs.
25. L'àvia i les nenes estan assegudes.
26. Els porcs semblen ser petits.
27. Els ocells semblen ser blancs.
28. El nen pica el seu cosí amb una pala.
29. Els papallones semblen ser liles.
30. El nen va a coll de l'avi.
31. Sembla que els gats siguin liles.
32. Els ratolins semblen ser grossos.